

dagstelling

Overheid, help bijstandsklanten

Gemeenten vragen van bijstandsgerechtigden een tegenprestatie ten dienste van de samenleving. De stelling: **De overheid zou hier juist een tegenprestatie moeten bieden door deze mensen te helpen mee te kunnen doen.**

NANNE DE JONG

Voor het inventariseren van mogelijkheden van participatie en het leveren van een tegenprestatie vinden er intensieve gesprekken plaats met alle bijstandsklanten. Maatwerk is het uitgangspunt." Aldus de gemeente Leeuwarden die deze zomer alvast gestart is met de tegenprestatie naar vermogen.

De volgende ervaring legde ik eind augustus voor aan de gemeenteraad: Wim wordt gebeld door een medewerker van de sociale dienst dat de gemeente de volgende ochtend een gesprek met hem wil. Het klinkt al niet uitnodigend, maar nadat hij aangeeft niet te kunnen, krijgt hij direct als reactie: u moet wel meewerken, anders volgt een korting op uw uitkering. Het gesprek wordt al knap dreigend.

Wim vraagt naar de functie van de medewerker en krijgt na enig aandringen te horen dat ze van Handhaving is. De schrik zit er nu goed in. Waar verdenken ze me van, denkt Wim. Hij vertelt aan de medewerker dat hij ontheffing van sollicitatieplicht heeft gekregen tot eind 2014, vastgelegd in een beschikking van b. en w. Dat om psychische redenen, die aangeven dat Wim deze periode vooral met rust gelaten moet worden.

Maar daar denkt de medewerker anders over. Er volgt op zaterdagmorgen een gesprek, waarbij Wim weer over zijn vrijstelling vertelt. De reactie van de medewerker: „Ik heb uw dossier niet gelezen. Het doet er ook niet toe, het gaat niet om arbeid, maar om een tegenprestatie naar vermogen". Wim zegt dat hij zich best nuttig wil maken voor de maatschappij, maar nu even niet.

De medewerker reageert dat dit als weigering genoteerd wordt en

dat er mogelijk gevolgen voor de uitkering zijn. Wim zal nog bericht krijgen. Hij gaat verbijsterd naar huis: hij heeft de twee contacten als heel intimiderend ervaren, voelt zich respectloos behandeld, ze kenden zijn situatie niet eens en waren daar ook niet in geïnteresseerd.

Wim voelt zich vogelvrij verklaard en bedreigd. „Als er aan mijn voordeur gebeld wordt, doe ik niet meer open. Misschien is het wel de sociale recherche die me komt ophalen."

De gemeenteraad reageerde geschokt op deze ervaring. Zo moest het niet. De wethouder stelde verongelijkt dat het een toevalstreffer was. De publieke tribune met veel ervaringsdeskundigen dacht daar luidruchtig heel anders over. Er volgde een discussie in de raad met de kenmerken van een rad van avontuur.

De fractievoorzitter van het CDA vond dat bijstandsgerechtigden met kinderen tot zes jaar niet onder de verplichte tegenprestatie moeten vallen. De opvoedingstaken zijn al een tegenprestatie. De wethouder ging aarzelend akkoord. De fractievoorzitter van PAL/GroenLinks bleef niet achter en stelde dat dit dan ook moest gelden voor bijstandsgerechtigden met mantelzorgtaken.

De wethouder begon nu te spetteren, dat was niet de bedoeling. Maar een raadsmeerderheid vond van wel en gaf daarbij aan dat zelf gekozen

vrijwilligerswerk ook als tegenprestatie beschouwd moet worden. Aan het eind van de raadsvergadering kon de conclusie getrokken worden dat de verplichte tegenprestatie eigenlijk alleen van toepassing is op mensen die helemaal niets doen. En dat zal om een kleine groep gaan.

De tegenprestatie is niet gericht op het vergroten van arbeidsmarktkansen. De beperkte duur en omvang van de tegenprestatie geven dat uitdrukkelijk aan. Het gaat om een wederdienst aan de samenleving, in ruil voor de uitkering. De bijstandsgerechtigde moet zich schuldplchtig voelen. Dat gebeurt door een beleidsmaatregel op te leggen, die er van uit gaat dat bijstandsgerechtigden niet vrijwillig bereid zijn om taken te verrichten.

Een veronderstelling die absoluut niet strookt met de werkelijkheid. De uitkering wordt gekort als je niet een tijdje koffie wilt schenken of herfstblaadjes bijeen wilt blazen. Niet de situatie van de bijstandsgerechtigde is het vertrekpunt, maar de genoegdoening van een anonieme samenleving.

Het is wel heel cynisch dat tegelijkertijd bij de gemeenten het grootste deel van hun re-integratiebudget is wegbezuinigd. Met als resultaat dat juist de burgers met weinig kansen op de arbeidsmarkt geen enkele steun meer krijgen. Maatschappelijke inzet hoort motivatie als basis te hebben en niet te worden afgedwongen door een taakstraf.

Het FSU pleit daarom voor een tegenprestatie van de overheid: stimuleer de uitkeringsgerechtigden om zelf regie te kunnen nemen en biedt faciliteiten om mee te doen in de samenleving. Naar vermogen.

Nanne de Jong is verbonden aan het Fries Samenwerkingsverband Uitkeringsgerechtigden FSU.

*Maatschappelijke
inzet hoort
motivatie als
basis te hebben*

Een maatschappelijke tegenprestatie kan vele vormen hebben, zoals licht onderhoudswerk in publieke voorzieningen.

FOTO DVHN/ANNE MARIE KAMP

Reageren op het nieuws? ingezonden@lc.nl of www.lc.nl